

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра психології та педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної та
навчальної роботи

Анатолій Анатолій МАРТИНЕНКО

серпень 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»

(назва навчальної дисципліни)

підготовки **магістра**

(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності **053 «Психологія»**

(код і назва спеціальності)

Полтава
2024 рік

Handwritten signature

Робоча програма навчальної дисципліни «Спеціальна психологія» для студентів спеціальності 053 Психологія, другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Складена відповідно до освітньої програми «Практична психологія», 2024 року.

Розробник: Шевчук В.В., кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки.

Погоджено:

Гарант Вікторія ШЕВЧУК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та педагогіки

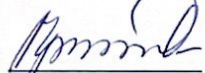
Протокол від «27» серпня 2024 року №1

Т.в.о. завідувача кафедри психології та педагогіки Вікторія ШЕВЧУК

«27» серпня 2024 року

Схвалено навчально-методичною комісією факультету філології, психології та педагогіки

Протокол від «29» серпня 2024 року № 1

Голова навчально-методичної комісії факультету філології, психології та педагогіки Віктор ЧЕРНИШОВ

«29» серпня 2024 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Форма навчання денна
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	вибіркова
Загальна кількість годин – 120		
Модулів – 1	Спеціальність 053 «Психологія»	Рік підготовки: 1-й
Змістових модулів – 1		Семестр 2-й
		Лекції 20 год.
		Практичні, семінарські 22 год.
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>Магістр</u>	Лабораторні
		Самостійна робота 78 год.
		Індивідуальна робота: -
		Вид контролю: диф. залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 42/78.

2. Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Спеціальна психологія» - висвітлення основних закономірностей та особливостей розвитку осіб із психофізичними порушеннями, організації комплексної психологічної діагностики, психологічної допомоги дітям з особливими потребами, а також засад ефективного навчання, виховання та розвитку в умовах інклюзивного освітнього простору.

Вивчення курсу формує наступні загальні компетентності:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Вивчення курсу формує наступні спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
- Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).
- Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Попередньо опановані дисципліни: Організація наукових досліджень та академічна добросесність, Методика викладання психології, Психологія сім'ї, Актуальні проблеми практичної психології, Психологічна служба.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

В результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

- Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання
- Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань
- Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.
- Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.
- Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90-100	A	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.

			Власні пропозиції Здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	
82-89	В	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує Здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74-81	С	Добре	Здобувач в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64-73	Д	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній , що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60-63	Е	Достатньо	Здобувач має певні знання матеріалу, передбаченого володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній , що є допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.

35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамену/ заліку	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни Здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	Низький , не забезпечує практичної реалізації задач, що формується при вивченні дисципліни.
0-34	F	Незадовільно з обов'язкови м повторним вивченням	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/заліку.	Незадовільний , Здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: диференційований залік, стандартизовані тести, які опрацьовуються на практичних заняттях, аналітичні звіти, реферати, есе.

7. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Тема 1. Загальні проблеми спеціальної психології.

Поняття спеціальної психології, її значення як науки. Предмет, мета та завдання спеціальної психології. Методи спеціальної психології. Історія виникнення та розвитку спеціальної психології. Структура спеціальної психології. Місце спеціальної психології в системі наукового знання. Спеціальна психологія та інші розділи психології. Міждисциплінарні зв'язки спеціальної психології.

Практичне заняття №1.

Тема 2. Загальні та специфічні закономірності психічного розвитку.

Поняття факторів психічного розвитку, їх види. Принципи вивчення особливостей атипового психічного розвитку. Причини виникнення вад психофізичного розвитку. Первинні і вторинні дефекти розвитку. Основні види психічного дизонтогенезу у спеціальній психології

Практичне заняття №2.

Тема 3. Загальні засади олігофренопсихології. Загальні закономірності розвитку розумово відсталої дитини. Предмет і завдання психології розумово відсталих дітей. Історія становлення і розвитку психології розумово відсталих. Причини і механізми розумової відсталості. Екзогенні причини розумової відсталості. Ендогенні причини розумової відсталості. Структура психіки розумово відсталої дитини Характеристика та особливості розвитку психічних процесів розумово відсталих дітей: уваги, відчуття і сприймання, пам'яті, мислення. Особливості розвитку мовлення розумово відсталих дітей. Становлення усної мови розумово відсталих дітей. Особливості розвитку писемної мови розумово відсталих дітей. Особливості розвитку особистості розумово відсталих дітей. Особливості розвитку емоційно-

вольової сфери розумово відсталих дітей. Поняття діяльності, її основні структурні одиниці. Особливості становлення провідних видів діяльності в розумово відсталих дітей. Характеристика ігрової та продуктивних видів діяльності розумово відсталих дітей. Особливості розвитку пізнавальної та навчальної діяльності розумово відсталих дітей. Предмет і завдання психології дітей із затримкою психічного розвитку. Історія становлення і розвитку психології дітей із затримкою психічного розвитку. Причини і механізми слабовиражених відхилень. Класифікація за ступенем важкості та етиопатогенетичним принципом. Характеристика й особливості розвитку психічних процесів (уваги, відчуття, сприймання, пам'яті, мислення) у дітей із ЗПР. Характеристика та особливості розвитку мовлення дітей із ЗПР. Особливості темпераменту як психофізіологічної основи особистості у дітей із ЗПР. Особливості діяльності дітей, що мають слабовиражені відхилення у психофізичному розвитку.

Практичні заняття №3, 4.

Тема 4. Специфіка тифлопсихології.

Предмет і завдання тифлопсихології. Історія становлення і розвитку тифлопсихології. Причини порушення зору. Класифікація порушень зорових функцій у дітей. Особливості пізнавальної сфери дітей з порушеннями зору. Особливості розвитку мовлення у дітей з порушеннями зору. Особливості порушення особистості та емоційно-вольової сфери у дітей з порушеннями зору. Шляхи компенсації порушень зору. Психологічна діагностика дітей з порушеннями зорових функцій та корекція їх порушень.

Практичне заняття №5.

Тема 5. Особливості сурдопсихології.

Предмет і завдання сурдопсихології. Історія становлення і розвитку сурдопсихології. Причини порушення слуху. Психолого-педагогічна класифікація порушень слуху у дітей. Особливості розвитку пізнавальної діяльності у дітей з порушенням слуху. Особливості розвитку сприйняття та відчуттів у дітей з порушеннями слуху. Особливості розвитку мовлення у дітей з порушеннями слуху. Особливості діяльності дітей з порушеннями слуху. Психологічна діагностика і корекція при порушеннях слухових функцій у дітей.

Практичне заняття №6.

Тема 6. Загальні засади ортопсихології.

Предмет і завдання психології дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату. Історичний огляд. Специфіка рухового розвитку при ДЦП. Структура порушень функцій опорно-рухового апарату. Форми ДЦП. Особливості розвитку пізнавальної сфери у дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату. Особливості порушення особистості та емоційно-вольової сфери у дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату. Особливості діяльності дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату. Психологічна діагностика дітей при порушеннях функцій опорно-рухового апарату і корекція цих порушень.

Практичне заняття №7.

Тема 7. Особливості логопсихології.

Предмет і завдання логопсихології. Історичний огляд. Причини первинних мовних порушень. Особливості розвитку пізнавальної сфери дітей з порушеннями мовлення. Класифікація мовних порушень. Особливості порушення емоційно-вольової сфери у дітей з порушеннями мовлення. Характеристика діяльності дітей з порушеннями мовлення. Психологічна діагностика та корекція при тяжких порушеннях мови у дітей.

Практичні заняття №8, 9.

Тема 8. Психологічні особливості осіб із розладами аутистичного спектру.

Предмет і завдання психології дітей з РДА. Історичний огляд. Причини і механізми виникнення РДА. Психологічна сутність РДА. Класифікація станів дітей із синдромом раннього дитячого аутизму за ступенем важкості. Особливості розвитку пізнавальної сфери дітей із синдромом раннього дитячого аутизму. Особливості порушення особистості та емоційно-вольової сфери у дітей із синдромом раннього дитячого аутизму. Особливості діяльності дітей із синдромом раннього дитячого аутизму. Психологічна діагностика і корекція РДА. Предмет і завдання психології дітей із дисгармонічним складом особистості.

Практичні заняття №10, 11.

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	у тому числі					
	лекції	практичні	лабораторні	Індивід. роб.	Самост. роб.	
1	2	3	4	5	6	7
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ						
Тема 1. Загальні проблеми спеціальної психології.	14	2	2			10
Тема 2. Загальні та специфічні закономірності психічного розвитку.	12	2	2			8
Тема 3. Загальні засади олігофренопсихології.	18	4	4			10
Тема 4. Специфіка тифлопсихології.	14	2	2			10
Тема 5. Особливості сурдопсихології.	14	2	2			10
Тема 6. Загальні засади ортопсихології.	14	2	2			10
Тема 7. Особливості логопсихології.	16	2	4			10
Тема 8. Психологічні особливості осіб із розладами аутистичного спектру.	18	4	4			10
Усього годин	120	20	22			78

9. Перелік семінарських занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин для денної форми
	Семінарські заняття не передбачені	

10. Перелік питань для практичних занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин для денної форми
1.	Тема 1. Загальні проблеми спеціальної психології.	2

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття спеціальної психології, її значення як науки. Предмет, мета та завдання спеціальної психології. 2. Методи спеціальної психології. 3. Історія виникнення та розвитку спеціальної психології. 	
2.	Тема 2. Загальні та специфічні закономірності психічного розвитку. <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття факторів психічного розвитку, їх види. 2. Принципи вивчення особливостей атипового психічного розвитку. 3. Причини виникнення вад психофізичного розвитку. 	2
3, 4	Тема 3. Загальні засади олігофренопсихології. <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика розумово відсталої дитини. 2. Загальна характеристика дитини із ЗПР. 	4
5.	Тема 4. Специфіка тифлопсихології. <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання тифлопсихології. 2. Історія становлення і розвитку тифлопсихології. 3. Причини порушення зору. 4. Класифікація порушень зорових функцій у дітей. 	2
6.	Тема 5. Особливості сурдопсихології. <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання сурдопсихології. 2. Історія становлення і розвитку сурдопсихології. 3. Причини порушення слуху. 4. Психолого-педагогічна класифікація порушень слуху у дітей. Особливості розвитку пізнавальної діяльності у дітей з порушенням слуху. 	2
7.	Тема 6. Загальні засади ортопсихології. <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання психології дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату. 2. Історичний огляд. Специфіка рухового розвитку при ДЦП. 3. Структура порушень функцій опорно-рухового апарату. 4. Форми ДЦП. 5. Особливості розвитку пізнавальної сфери у дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату. 	2
8,9.	Тема 7. Особливості логопсихології. <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання логопсихології. 2. Історичний огляд. 3. Причини первинних мовних порушень. 4. Особливості розвитку пізнавальної сфери дітей з порушеннями мовлення. 5. Класифікація мовних порушень. 	4
10,11	Тема 8. Психологічні особливості осіб із розладами аутистичного спектру. <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання психології дітей з РДА. 2. Історичний огляд. Причини і механізми виникнення РДА. Психологічна сутність РДА. 3. Класифікація станів дітей із синдромом раннього дитячого аутизму за ступенем важкості. 4. Особливості розвитку пізнавальної сфери дітей із синдромом раннього дитячого аутизму. 	4
	Разом	22

11. Перелік питань для лабораторних занять

№ заняття	Назва питання	Кількість годин для денної форми
	Лабораторні заняття не передбачені	

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студентів є: розвиток вмінь працювати з літературними джерелами та електронними носіями, складати конспекти, аналізувати теоретичний та емпіричний матеріал, складати порівняльні таблиці, структурно-логічні схеми, порівнювати різні наукові концепції, теорії, закономірності та робити обґрунтовані висновки.

Види самостійної роботи:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- тлумачення спеціальних термінів та понять, які зустрічаються у тексті, за словником;
- складання розгорнутого плану відповіді;
- виписування основних тез відповіді;
- складання списку додатково використаної літератури;
- підготовка до виконання модульної контрольної роботи (тестування).
- підготовка до складання диференційованого заліку за контрольними питаннями.

Питання для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Назва питання	Кількість годин для денної форми
1.	Структура спеціальної психології. Місце спеціальної психології в системі наукового знання.	10
2.	Первинні і вторинні дефекти розвитку. Основні види психічного дизонтогенезу у спеціальній психології	8
3	Загальні історичні засади олігофренопсихології.	10
4	Особливості пізнавальної сфери дітей з порушеннями зору. Особливості розвитку мовлення у дітей з порушеннями зору. Особливості порушення особистості та емоційно-вольової сфери у дітей з порушеннями зору. Шляхи компенсації порушень зору. Психологічна діагностика дітей з порушеннями зорових функцій та корекція їх порушень.	10
5	Особливості розвитку сприйняття та відчуттів у дітей з порушеннями слуху. Особливості розвитку мовлення у дітей з порушеннями слуху. Особливості діяльності дітей з порушеннями слуху. Психологічна діагностика і корекція при порушеннях слухових функцій у дітей.	10
6	Особливості порушення особистості та емоційно-вольової сфери у дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату. Особливості діяльності дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату.	10

	Психологічна діагностика дітей при порушеннях функцій опорно-рухового апарату і корекція цих порушень.	
7	Особливості порушення емоційно-вольової сфери у дітей з порушеннями мовлення. Характеристика діяльності дітей з порушеннями мовлення. Психологічна діагностика та корекція при тяжких порушеннях мови у дітей.	10
8	Особливості порушення особистості та емоційно-вольової сфери у дітей із синдромом раннього дитячого аутизму. Особливості діяльності дітей із синдромом раннього дитячого аутизму. Психологічна діагностика і корекція РДА. Предмет і завдання психології дітей із дисгармонічним складом особистості.	10
	Разом	78

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено планом

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання.

Словесні та наочні методи навчання використовуються під час лекцій, індивідуальних та групових консультацій, практичні – при проведенні практичних занять.

Під час проведення лекцій та практичних занять використовуються такі словесні методи як розповідь і пояснення.

До числа наочних методів, які застосовуються при викладанні дисципліни, належать: ілюстрація, демонстрація.

Вибір практичних методів залежить від дисципліни яка вивчається.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєннями студентами навчального матеріалу здійснюється шляхом опитування й оцінювання знань студентів під час практичних занять, оцінювання виконання студентами самостійної роботи, проведення і перевірки письмових контрольних робіт, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому практичному занятті.

Модульний контроль є частиною поточного контролю і має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Він реалізується шляхом проведення спеціальних контрольних заходів (у формі тестування чи написання студентами контрольних робіт), проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять, під час групових консультацій або ж за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу студентів. На підставі результатів модульного контролю здійснюється міжсесійний контроль (атестація).

Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційованого заліку.

16. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання, тестування та самостійна робота								Індивідуальне завдання	Диференційований залік	Сума
<i>Змістовий модуль 1</i>										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	Не передбачено планом	30	100
10	5	10	10	10	10	10	5			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82-89	B – дуже добре	4 – добре
74-81	C – добре	
64-73	D – задовільно	3 – задовільно
60-63	E – достатньо	
35-59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0-34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них:

– при підсумковому контролі у вигляді заліку 70 балів відведено на поточний контроль, а 30 балів – на підсумковий.

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином (розподіл орієнтовний):

– робота на практичних заняттях (відповіді, виконання практичних завдань, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 70 балів.

Присутність на лекціях і практичних заняттях не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 35 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль. Підсумковим контролем є диференційований залік. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти з дисципліни «Спеціальна психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія» / В.В. Шевчук Полтава : Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024. 24 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Кобильченко В., Омельченко І. Спеціальна психологія: підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2020. 154 с.
2. Основи дефектології : навчальний посібник для студ. вищ. пед. навч. закладів / [І. М. Маруненко, В. І. Бобрицька, Є. О. Невєдомька, З. Ф. Сівєрс]; КМПУ ім. Б. Д. Грінченка. Київ, 2006. 144 с.
3. Островська К. О. Засади комплексної психолого-педагогічної допомоги дітям з аутизмом : монографія. Львів : «Тріада плюс», 2012. 520 с.
4. Островська К. О. Формування соціальних компетенцій у дітей з розладами спектра аутизму. Розділ колективної монографії «Психологія професійної безпеки технології конструктивного самозбереження особистості» / за ред. Ж. Вірної. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. С. 578-587.
5. Пахомова Н. Г. Спеціальна психологія. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2021. 356 с.
6. Скрипник Т. В. Феноменологія аутизму: Монографія. К.: Видавництво «Фенікс», 2010. 320 с.
7. Спеціальна психологія. У питаннях і відповідях: навчальний посібник / укл. О. В. Чепк. Умань : ВПЦ «Візаві», 2016. 104 с.
8. Спеціальна психологія : підручник / Вадим Кобильченко, Ірина Омельченко. Київ : ВЦ «Академія», 2020. 224 с. (Серія «Альма-матер»).

Допоміжна

1. Андрейко Б. В. Основні аспекти формування класифікації порушення розвитку дитини. Проблеми сучасної психології. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Вип. 33. 2016. С. 24-34.
2. Батьківський всеобуч (методичні рекомендації). Система ранньої інтеграції дітей з особливими потребами / Скл. Свиридюк Т. П. та ін. Кіровоград, 1994. 432 с.
3. Богач Л. Механізми розвитку тяжких форм мовленнєвих розладів. Дефектологія. 2019. №3. С. 21-25.
4. Бондар В. Основні напрямки та перспективи розвитку дефектологічної науки в Україні. Дефектологія. 2019. № 3. С. 2-6.
5. Бондар В. Інтеграція дітей з обмеженими психофізичними можливостями в загальноосвітні заклади: за і проти. Дефектологія. 2023. №3. С. 2-5.
6. Вавіна Л. Структура та корекційна спрямованість стандарту освіти для осіб з порушеннями зору (дошкільна та початкова ланка). Дефектологія. 2020. №3. С. 2-6.
7. Дегтяренко Т. Попередження специфічних утруднень навчання грамоти дошкільниками з порушеннями зору. Дефектологія. 2023. №1. С. 49-51.

8. Хохліна О. Корекційно-розвиваюча робота в системі загальної освіти. *Дефектологія*. 2000. №2. С.11-16.

19. Інформаційні ресурси

1. Спеціальна психологія. <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=5419>.
2. Вебінар. Предмет " Спеціальна психологія" для здобувачів вищої освіти https://www.youtube.com/watch?v=gFYE-M_CkNA
3. 90% українців мають психологічні розлади <https://www.youtube.com/watch?v=R3ndiVMxbMs>